DISPVTATIO

DE SACRATIS-SIMO EVCHARISTIÆ SACRA-

mento, & tremendo Miſſę Sacrificio, ad normam ue-
ræ Catholicæꝗ doctrinæ, per Theſes explicata, & 5.
Calen: Mart: labentis iam anni, in Academia
Ingolſtadiana propoſita, publicéꝗ defenſa.

IOAN: VI.

Caro mea uerè eſt cibus, & ſanguis meus uerè eſt potus etc.

Ex Typographica Vueiſſenhorniorum officina. Anno 1566.

Ἄδηλον.

οὐδ᾽ ἣν αἱρέσεων πᾶσαν στυξ χεῦσιν ἐγείρει:
οὐδ᾽ ἣν ἐξάψῃ πυρσὸν ἅπανθ᾽ ὁ σατάν:
οὐδ᾽ ὅσα τῶν Βοΐων πίσιν βλαβεῖ, ἄχρις ὁ νυνὶ
Βαυαρίης ἄρχων δεξιὰ σκῆπτρα φορεῖ.

DE EVCHARI-
STIÆ INSTITVTIONE, MA-
teria, forma, conſecrationis effe-
ctu etc. Theſis

I.

SALVATOR NO-
STER IESVS CHRISTVS, CVM
dilexiſſet ſuos, qui erant in mundo, in finem Iohan:13
dilexit eos.

II.

*Cœna igitur legali ueteriq; Paſcha, quod
in memoriã exitus de Aegypto, multitudo
filiorum Iſraël immolabat, celebrato, in* Exod:12
*eu:demiſſimum ſui erga nos amoris argumentum, ſub uiſibilibus panis et ui-
ne ſymbolis, nouam cœnam, nouumq; Paſcha, hoc eſt admirandum illud Cor-* Math:26.
poris & ſanguinis ſui Sacramentum inſtituit, & conſecrauit. Mar:14. Luc:22

III.

Quamuis autẽ idem Deus & Dominus noſter, ſacratiſſimi Myſterij huius Matt:26.
materiam, in pane & uino eo modo conſiſtere uoluerit, ut neutrum abſq; al- Mar:14. Luc:22.
tero, citra ſacrilegium aliquando liceat offerre, non ideo tamen geminum, ſed 1. Cor:11. Conci
unum duntaxat uerum, & abſolutum Sacramentum eſt cenſendum, quippe Conſt:Hier:Trah
quod unum Chriſtum, unam Chriſti mortem, unam deniq; perfectam, & ab- Marc:5. Apoſt:
ſolutam mentis alimoniam, tantùm ſignificet.

IIII.

At uerò cum Euchariſtiæ materiam, panem & uinum, iuxta Chriſti inſti- Conc: Flor: Trib
tutionem, definimus, non de quouis pane & uino, ſed de uero & uſitato, uel c. non oporter, c.
certè, quæ á ueri & uſitati ratione non decedant, id intelligimus. Scriptura, c. In Sacramentis de conſec. d. 2.

V.

Vnde cum fermentatum & azymum, album uel rubrum eſſe, panis & uini

Conc: Flor. Conc: Trid: c. In Sacramentis & c. Sic de conſec: d. 2. Math: 26. Mar: 14. Luc. 22

naturæ non mutet, nihil omnino intereſt, in albóne an in rubro, in azymo an in fermentato Myſterium perficias, modo contra Eccleſiæ, in qua ſacris operam das, ritum & conſuetudinem nihil quicq̄ committas: cæteris nihilominus exæquatis, rectiùs in azymo, in quo etiam Chriſtum Dominum noſtrum confeciſſe credimus, quàm in fermentato celebratur.

VI.

2. Cor: 13.

Porrò cum myſticus hic cibus in uſum fidelium, quorũ numerus plerumq; incertus eſt, potiſsimùm conficiatur, quantalibet materiæ moles, coram conſtituta, & conſecrantis arbitrio determinata, de facto poteſt confici, quia tamen conſecrandi poteſtas, non in deſtructionem, ſed in ædificationem conferri ſolet, graue eſſet piaculum, maiorem, quàm commodè abſumi poſſet, in manifeſtam Myſterij iniuriam, & infidelium irriſionem conſecrare.

VII.

c. cum Marthæ de cel. Miſſ: c. dicimus & c. cum omne de cõſ: d. 2. Conc: Flor. Trid: Carthag: 3. c. 24.

Cæterùm ut panis, de quo hic agimus, ex uero frumento, uerâq; & naturali aqua, neceſſariò debet confici, ita uinum, priuſq̄ conſecretur, oportet eſſe potabile, & ex Eccleſiaſtica ſanctione, aqua elementari dilutum, perpuſilla tamen, quò facilius ante conſecrationem, in uinum queat conuerti: quamtumuis, ſi nondum fuerit conuerſa, unà cum uino in Chriſti ſanguinem tranſſubſtantiari non ſit improbabile.

VIII.

Math: 26. Luc: 22. 1. Cor: 11. D. Iacob. in lytur: Col: 1. Luc: 22.

Forma eſt uerbum, quo Pontifex noſter Chriſtus, pridiè quàm pateretur, cùm oculos in cœlum ſubleuaſſet, Corporis & ſanguinis ſui Sacramentum confecit, & ab Eccleſia, per Sacerdotes, in memoriam tranſitus ſui de hoc mundo ad Patrem, quando nos per ſanguinis ſui effuſionem redemit, & à poteſtate tenebrarum ereptos, in regnum ſuum tranſtulit, deinceps, donec ad iudicandum mundum ueniat, offerri & conſecrari præcepit.

IX.

Matt: 26. Marc: 14. Luc: 22. 1. Cor: 11.

Eſt autem uerbum iſtud Euangelicis & Apoſtolicis literis expreſſum huiuſmodi: Hoc eſt Corpus meum. Hic eſt calix ſanguinis mei. Reliqua, quæ uel Græci, uel Latini addunt, nempe: quod pro uobis tradetur in remiſsionem peccatorum: Item: Noui & æterni Teſtamenti, licèt abſq; ingenti ſcelere omitti non queant, de quidditate tamen formarum non habentur.

X.

Quamuis uerò utraq; hæc conſecrationis forma, ad unũ perfectum & numeris ſuis abſolutum Myſterium conſtituendũ ſimul concurrat, neutra tamen, in efficiendo, ab altera dependet, ſed quælibet eo ipſo momento, quo abſoluitur,

Digitized by Google

tur, uim ſuā exerit, effectumq́; producit: Vnde Eccleſia Catholica ſtatim, etiam ante Calicis benedictionem, hoſtiam conſecratam exhibet adorandam.

XI.

Rurſum licèt utriq;, inter alias omnes, hoc unum ſit peculiare, ut ex perſona Chriſti proferatur, non ideo tamen uerba formalia merè ſunt hiſtorica, & non etiam ſignificantia & efficientia: Etenim earum ui & energia, non quidem inhærente, ſed diuinitùs allabente & mouente, panis in corpus, & uinum in Chriſti ſanguinem ita conuertuntur, ut nihil omnino, neq́; materiæ, neq; formæ maneat reliquum, ſed ſolùm accidentia, tota interim panis et uini ſubſtantia, non quidem in aërem, aut aliud quoduis elementum reſoluta, aut in nihilum redacta, ſed in Chriſti corpus & ſanguinem, ea conuerſione, quæ appoſitiſſimo μετουσίας, ſiue tranſſubſtantiationis nomine exprimitur, permutata.

c.ſpecies, et c.quia corpus, c.cum fră- gitur, c.in quibus, c.panis, c.ante benedict. c. forte etc. de conſec.d.4.

XII.

Verbis itaq; Euangelicis, quorum uirtute Euch: conficitur effatis, totus è ueſtigio Chriſtus, ſecundum utranq; naturam diuinam et humanam, ex animo & corpore compoſitam, & increato Verbo ὑποστατικῶς unitam, uerè realiter et ſubſtantialiter, ſicut ante conſecrationem ſubſtantia panis, in Sacramento præſens adeſt.

Matt.26.Luc.22 Mar.14. 1.Cor.10. & 11. & c.prima, c. non hoc, c.nos aūt etc. de conſ.d.2.

XIII.

Eſtq; aſſertio hæc, non Scholaſticorum problema, ut inimici crucis Chriſti, & omnis ueritatis hoſtes falſiſſimè confingunt, ſed clariſſimum fidei dogma, ab uniuerſa ὀρθοδοξία unanimi ſenſu atq; conſenſu perpetuo receptum, & innumeris miraculis, certiſſimis ueritatis teſtibus, ſæpenumero comprobatum & confirmatum.

Matt.26.Marc 14.Luc.22. 1.Cor.11.Ioan.6. Conc. Nicænū.1. canon. 14. Concil. Epheſ.4. Concil.Conſtantinop.3.c.25.Conc.Arelat.can.15.Hypponenſ.can.25.Carthag.4.can.38.Alexand.Illar.cap.1.Auernenſ.cap.5. Turon.2.c.3.Toletan 3.c.1.Matiſco.2.can.9.Antiſiod c.8.Hiſpal.c.7.Toletan 2.c.11.Toletan.4.cap.56.etc. D. Clemens epiſt.2.Anaclet.epiſt.2.ad Epiſ.Ital. Alexan.epiſt.ad omnes Orthodox.Theleſph.epiſt.ad omnes Epiſco. Pius in Decretis ſuis, Soter in Decretis, Pontian.epiſt.ad Felicem etc Sylueſter in act ſuis. Iul. in Decretis. Liber. Felix epiſt.ad Ep ſc.Aegypt.Damaſ.epiſt.ad proſper. Leo, Hilar.in Decretis, & Gelaſius etc D.12.ob. Frater Domini in Lyturg. D Andreas Apoſt.ex epiſt. Eccleſiæ Achaiæ, Martial.epiſt.ad Burdegal. Abdias lib. 7. Hiſtor. Marcellan uita S. Petronillæ, Ignat.epiſt ad Roman.& epiſt.ad Smirnenſ. Dionyſ Areopag Hierarch. Eccleſ. c.2. & 3.Iuſtin.Apolog.2 ad Antonin Pium, Irenæ.lib.4.contra Hereſ. Valent.c.34.& lib.5.Tertull.lib.de Reſurrectione carnis, & lib.4.contra Marcion. Hyppolit.Orat.de Antioch.Orig.Hom.7.Numer.& Hom.6.in diuerſ. & Hom. 38.in Lu.& lib.8.aduerſ.Celſ. Dionyſ:Alex epiſt.ad Sixt.Pap.etc.Cyprian.Serm.5.delapſ Ambroſ.Orat. Fune. de obitu fratris ſui, Chryſ.lib.6.de Sacerdotio, Sozomen lib.8.Eccleſ.hiſtoria, Aug.lib.22.de ciuit.Dei, Beda lib.4 Eccl.hiſtor.gen. Anglorum c.22.Bernard.in uita S.Mala.Epiſt.

XIIII.

Iure proindè meritoq́; Sacramentum hoc cœleſti mannæ figuræ nimirum ueritatem, & umbræ corpus, Redemptor noſter prætulit. Amen amen, inquit, dico uobis nō Moyſes dedit uobis de cœlo panem uerum, ſed pater meus dat uobis panem de cœlo uerum. & iterum. Patres ueſtri manducauerunt

Iohan: 6.

manna in deſerto, & mortui ſunt, qui manducat hunc panem uiuet in æternum, & ut certiùs intelligatur de hoc Myſterio ſermonem inſtituiſſe, addit. Panis quem dabo caro mea eſt pro mundi uita. Et euidentiùs adhuc. Caro mea uerè eſt cibus, & ſanguis meus uerè eſt potus.

XV.

Quòd autem hæc, & alia non pauca, qui eodem capite paßim occurrunt, de fide & ſpiritali manducatione, non ita ſint exponenda, ut Sacramentum hoc, uel ſacramentalem Euchariſtiæ manducationem penitus excludant, uel hinc conſtare poteſt, quòd Dominus & Deus noſter promittat hic rem no-
Heb. 11. *uam, & ſeculis retrò actis incognitam, fides autem, & reliquæ uirtutes, non ſunt, neq; tunc quidem erant, res nouæ, ut quæ à mundi ipſius exordio, in omnibus Sanctis & electis Dei extitiſſent locupletißimæ.*

XVI.

Rurſum ſi de fide, uel de pane uulgari et piſtorio, ut quidem interpretan-
Iohan. 6. *tur, tantùm loquebatur, nulla apparet ratio, cur pleriq; Sectatorum eius, grauißimam oratione eius offenſionem perpeßi, ab eius diſciplina deſciuerint, uel ipſemet Dominus panem hunc, pani angelorum tot modis atq; nominibus, antetulerit.*

XVII.

Poteſt nihilominus ipſa etiam ſacramentalis manducatio, hactenus ſpiritalis appellari, quatenus à naturali, & ferina illa ἀνθρωποφαγίᾳ (qualem utiq; Caphernaitæ intelligebant, & uerba Chriſti mox ſequentia. Spi-
Iohan. 6. *ritus eſt qui uiuificat, caro non prodeſt quicquam, ex profeſſo confutant) diſtinguitur, non autem, ut realem Sacramenti ſumptionem omnino ſecludit.*

XVIII.

Cæterùm cùm ibidem additur: Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis uitam in uobis. non id eo in ſenſu eſt accipiendum, quaſi ſacramentalis Euch. manducatio, omnibus ex æquo, ſicut Baptiſmus, ad ſalutem exiſtat neceſſaria: Credimus enim, præter in-
Conc. Flor. Trid. *fantes Baptiſmi Sacramento expiatos, quam plurimos etiam martyres &*
Matth. 28. Iohan. 3. *alios Dei Sanctos, abſq; ſacramentali manducatione, beatitudinis palmam*
Marc. 16. *conſequutos: ſed quòd nemo omnium abſq; unionis gratia, quæ & in hoc Myſterio, & in alijs quoq; Sacramentis, obicem non ponentibus, præſtari ſolet, & ſolo etiam uoto aliquo non rarò præſtatur, ſpiritaliter uiuere, uel Chriſto queat incorporari.*

Iam

XIX.

Iam uerò prædictæ promiſsioni, ueritatis reſpondet exhibitio, quam Euangeliſtæ in ultima cœna factam deſcribunt: ubi cùm Dominus ipſe affirmet, id quod porrigebat, corpus eſſe ſuum, nullus amplius dubitandi reliquus ſit locus, ſed his diuinis uerbis fides ſimpliciter adhibenda eſt, non humanæ rationi, aut ſenſuum iuditio, qui nihil ferè ſtatuere aut admittere ſolent, niſi quod cernitur, aut alio ſimili modo deprehenditur.

Matt.26. Mar. 14. Luc.22. 1.Cor.11.

XX.

Quod autem uerba Chriſti, à Sanctis Euangeliſtis commemorata, & à D. Paulo poſtea repetita, ab eo ſenſu, quem prima ſtatim fronte apertè offerunt, ad tropum uel metaphoram, abſq; manifeſtario errore, atq; adeo indigniſsimo flagitio, detorqueri non queant, id, præter Orthodoxorum omnium, hac de re, ſententiam atq; conſenſionem, & quàm plurimas Eccleſiæ Catholicæ & Apoſtolicæ, quæ columna & firmamentum eſt ueritatis, ſanctiones, uerba quæ proximè conſequuntur, nimirum. Quod pro uobis tradetur. Et, qui pro uobis effundetur in remiſsionem peccatorum, non penitus malitia ſua excæcato, luce meridiana clariùs oſtendunt.

Conc. Nicænſi.2. act. 6. Tom. 3. Conc. Rom. Lateran. c. 1. etc. Concil. Braccar. c. 26. Toletan. 12. c. 5. Rotomag. c. 2. Turon. 4. c. 4. Cabilon. c. 26. Vuormat. c. 15. Rhemenſ. c. 30. Tribur. c. 21. Salegund c. 0. Con. Rom. Conc. Turon. 5. etc. Nicola. 1. in Decretis ſuis de penitent. tit. 17. Gregor. 7. Orat. ad Henric. 4. Reg. Germ. Paſchal. 2. ad Henric. Imperat. Alexand. 3. epiſt. ad Epiſc. quend. Luc. 3. lib. 5. Decretal. etc. Cypr. lib. 1. epiſt. 2. & lib. 4. epiſt: 5. & Serm. de lapſis. Euſeb. lib. 1. Demonſt. Euangel. Athanaſ. q. 2. de uarijs quæſtion. Hilar. lib. 8. de Trinitate. Baſil. Tracta. de Baptiſ. & Serm. 2. de Baptiſ. c. 3. Gregor. Nyſſen. in uita Moyſi. Gregor. Nazian. Orat. in S. Paſch. & Orat. 1. in Iulian. Apoſtat. Cyril. Cathe. 4. de Sacramento Euchariſtiæ, Hieron. Apolog. pro lib. aduerſ. Iouinian. Chryſo. hom. 83. in Matth. Aug. in Pſal. 33. Sozomen. lib. 6. Eccleſ. Hiſtor. c. 24.

XXI.

At uero tametſi Chriſtus Dominus noſter, non modo ſub utraq; ſpecie, uerum etiam ſub altera tantum, imo ſub quolibet, etiam minimo utriuslibet ſpeciei ſegmento, totus quantus eſt, uerè præſens exiſtat, alio tamen id atq; alio fit modo: Nam ſub accidentibus panis, ex ui conſecrationis, tantummodò corpus adeſt, ſanguis uerò & anima, & ipſa etiam diuinitas, ex naturali quadam coniunctione atq; ſocietate: è diuerſò ſub ſpecie uini, ex uirtute Sacramenti, ſolum continetur ſanguis, reliqua uero, ex phyſica connexione, ſeu ex naturali partium concomitantia, ut Theologi loquuntur.

Concil. Trid. etc.

XXII.

Cæterùm quando totũ Chriſtum ſub qualibet, etiam minima accidentium ſacramentalium parte, uerè realiter & eſſentialiter, cum uniuerſa Eccleſia Catholica conſtituimus præſentẽ, ex hoc nequaq̃ eſt inferendũ, corpus eius,

Conc. Vien. Conſtantien. Flor. & Trid. etc. Conc. Rom. Con. Oxon.

ἄποσον,

ἄποσον, omnisq; quantitatis expers, in Sacramento exiſtere, uel etiam corporis partes uſq; ad minimas, ſeſe mutuo ſubingredi & penetrare.

Si non Decret. 10. Colonien. p. 7 c. 14. Mogunt. Treuer August. 5. Innoc. 3. lib. 3. de offic. Miſſ. Honor. 3. lib. 3. Decreta. Gregor. 9. lib. 1. Decretal. Innoc. 4. Cyril. lib. 4. Euang. c. 13. 14. 15. & 17. Theodoret. in Exod. Gregor. Hom. 22. Iſido. lib. 1. de offic. Eccl. c. 18. Simeon Metaphraſtes in uita Spiridi. Epi. Beda Hom. in uerba Euangel. uidit Ioan. Ieſum uenientem ad ſe, Damaſc. lib. 4. c. 14. Theoph. enarrat. in Matth.

XXIII.

Quandoquidem adeſt hic uerè & realiter cum tota ſua quantitate, & omnibus accidentibus abſolutè corpori adhærentibus, non tamen per modum quantitatis, cum ad diuiſionem ſpecierum Chriſtus non diuidatur, ſed facta diuiſione, integer & indiuiſus, ſub qualibet ſpecierum parte, non ſecus atq; ante factam diuiſionem, permaneat.

c. tulit, c. qui manducat, c. ſingulis totum, & c. ubi pars etc. de conſ. d. 2.

XXIIII.

Sed nec locali aut patibili modo Deus & Redemptor noſter hic continetur: Nam licet corporis eius quantitas, eam hic habeat poſitionem, qua partes conſtituuntur extra partes, & inter ſe diſtinguuntur, non tamen eam, qua iam diſtinctæ et ſeparatæ, ad locum, aut ad extrinſecas dimenſiones ordinantur.

XXV.

Vnde (nouo miraculo ſecluſo) oculo corporeo, à circumſtantibus non poteſt cerni, ſed nec ipſe quoq; oculis carneis circumſtantes contuetur, aut phyſica aliqua alteratione immutatur, ad motum tamen ſpecierum, per accidens, non poteſt non moueri.

XXVI.

Accidentia panis & uini, quæ & ſpecierum & Sacramenti nomine appellantur, facta naturarum conuerſione, nulli penitus ſubiecto inhærent, ſed per ſe ad modum ſubſtantiarum exiſtunt, dimenſiones quidem omnino per ſe, reliqua uero (ſicut ante conſecrationem) proximè in ipſis.

XXVII.

In his autem ſpeciebus cuiuſcunq; generis mutationes accidere poſſunt, pati enim et agere ualent, perinde atq; ſi in ſuo adhuc ineſſent ſubiecto, non ſolum actione & paſſione accidentaria, ſed etiam ſubſtantiali.

XXVIII.

Verumenimuerò ſi quando eiuſmodi mutationes ſubſtantiales obueniunt, rationi, quàm maximè conſentaneum putandum eſt, Deum Opt. Max. qui in neceſſarijs deeſſe non ſolet, nouam materiæ partē, per creationem ſufficere, ex cuius potentia, eodem omnino inſtanti, quo procreatur, ab agente naturali, educitur forma, nouaq; ſubinde producitur ſubſtantia: Hoc etiam modo

ſpecies

ſpecies ipſæ ſacramentales, ſi pluſculæ ſumantur, ſubiectum nutriunt & augent.

XXIX.

Cæterùm ut primùm talis producitur materia, corpus & ſanguinis Chriſti ſub illis ſpeciebus adeſſe deſinūt, utriusq; autem mutationis, eſt temporis inſtans. Quemadmodum enim unico inſtanti, deſinit panis & uini ſubſtantia, & illic Chriſtus, non tantùm ſecundum Maieſtatem uel aßiſtentiā extrinſecam, ſed uerè & ſubſtantialiter ſuccedit, ita unico etiam inſtanti noua fit ſubſtantia, & ibi deſinit adeſſe Chriſtus: ante talem tamen mutationem, Chriſtus ſub ſpeciebus ſemper conſtanter & permanenter, ſiue uſus accedat, ſiue non, uerè præſens eſt.

XXX.

Iam uerò cùm in uenerabili hoc Sacramento, unum hoc, inter cætera, ſingulare reperiatur, ut non in uſu, ut reliqua Sacramenta, ſed in ſolius materiæ conſecratione conſiſtat (licèt interim gratiam ſacramentalem, ſine uſu non præſtet) piè admodum et religioſè inductum eſt, ut in Sacrario, uel in alio honeſto alioqui, decentiq; loco, in uarios Chriſtianorum uſus, perpetuò aſſeruetur, & cultu, qui Deo & Creatori meritò debetur, ubiq; locorum adoretur.

Conc: Nicæn: c. 14. c. tribus, & c. Presbyter, de cōſec. d. 2. Clem. Epiſtola 2. Conc: Tridẽt:

XXXI.

Rurſum cùm præcelſum hoc & ſacroſanctum Euchariſtiæ Myſteriū, commune ſit, & inſigne Chriſti beneficium, & euidentißimum ſummæ illius, erga genus noſtrum dilectionis inditium, laudatißima conſuetudine receptum eſt, ut in proceßionibus honorificè, per uias & loca publica circumferretur, quò mortis illis uictoria & triumphus, hac qualicunq; pompa, utcunq; repræſentaretur & exprimeretur.

Conc: Trid: ſeſs. 13. c. 8.

XXXII.

Deniq; cùm quotidiè hoc Sacramento familiarißimè utamur, neq; eum tamen honorem, uenerationem & adorationem, quæ tantum Dominum & Deum, iure optimo decerent, perptuò exhibeamus, iuſtißima lege, Corporis Chriſti feſtum, ſolenni & anniuerſario ritu celrbrandum, ſancitum & inſtitutum eſt: quò omnes, qui Chriſti nomine cenſentur, rara & ſingulari quadam ſignificatione, gratos & memores teſtarentur animos, erga Creatorem & cōmunem Redemptorem, de tàm inſigni diuinæ liberalitatis beneficio, aduerſarij contrà, in conſpectu tanti ſplendoris, & in tanta uniuerſæ Eccleſiæ lætitia poſiti, uel debilitati & fracti tabeſcerent magis, uel pudore affecti & confuſi, aliquando reſipiſcerent.

c. crucis de conſecr. & c. Dominum de Reliqui. & uener. Sanctor. Cōc. Trid. Vienn.

B DE

DE EVCHARISTIÆ EFFE-ctu, vſu, Miniſtro etc. Theſis

I.

Mat:26. Luc. 22 c. cum omne. c. ſi non ſunt. c. non iſte. c. qui manducant. c. Chriſtus de conſecra. d. 2.

SAcramentum Euchariſtiæ dignè manducatum, gratiam præſtat, mentis feruorem excitat, peccata, ſine quibus uita hæc diu produci non poteſt, meritasq́; pœnas ſemouet, uires præterea contra importuuos hoſtium inuiſibilium inſultus, & uarias hinc inde ingruentes tentationum procellas, ſubminiſtrat, totum deniq; hominem interiorem inſtaurat, & ſpirituali quadam dulcedine perfundit.

II.

Conc: Flor. & Trident:

Cæterùm mirificos hoſce fœtus ædere ferè non ſolet, dum ſolo deſyderio, aut quocunq; uoto à quopiam concipitur, ſed dum actu manducatur: quare non leui de cauſa Sacramentum hoc moribundis eſt denegandum. Nam præter fructus iam enumeratos, & alios pleróſq;, quos enumerare non attinet, non raro ex attritis contritos, gratiæq́; capeſcendæ reddit idoneos.

III.

Conc. Trident: ſeſs. 13. c. 7.

Porro is domum dignè manducare rectè dicitur, qui morali facta diligentia, abſq; lethalis peccati conſcientia, uel cuiuſcunq; uenialis affectione manducat, quanq̃ alterum illud non ſimpliciter & abſolutè, ſed ad plenum tantùm perfectúmq; Sacramenti fructum participandum, habeatur neceſſarium.

IIII.

1. Cor: 11. c. qui ſcelerate. c. timorē. c. ſancta. c. quidam. de conſ. d. 2.

Etenim ſi quis cum aliquo quotidiano delicti næuo, nullius interim ſceleris ſibi conſcius, manducaret, eiuſmodi nullum fortaßis habitualis gratiæ acciperet detrimentum, ſenſilem tamen illam & ſpiritatem mentis oblectationem, animiq́; feruorem plenè non perciperet.

V.

At uerò qui lethifero crimine uerè, uel opinione ſua, licèt errante, contaminati, in diuinas haſce epulas, auſu temerario ſeſe ingerunt, illiuſmodi, non

uitam ſed iuditium, certámq́; pernitiem, ex ſacramentali manducatione ſibi aſciſcunt: quemadmodum & illi quoq;, qui confitendi occaſionem nacti, admiſsi criminis exomologeſin non præmittunt, ſecus ſi confeſſarij copia non adeſſet, neq; tamen abſq; publica populi offenſione, à Sacramenti perceptione abſtinere liceret. Concil. Trid.

VI.

Quanq̃ uerò peccatum indignè menſæ dominicæ accumbentium, graue ſit ſemper, mortéq; piandum, non ideo tamen omnium omnino æquale eſt cenſendum. Palam eſt enim, multò minus offendere, qui craſſa quadam coniectura, ſine ſcelerum conſcientia indignè huc accedunt (ut ij ferè, qui ante communionem non ſe explorant, uel grauia peccata, more ſuo, pro leuibus, aut etiam pro nullis habent) q̃ qui ex contemptu, & innata quadam animi malitia & perfidia (ut Sacramentarij omnes) impura & ſcelerata mente accedunt.

VII.

Nocturna phantaſmata & ſenſuum illuſiones, undecunq; tandem prouenerint, cùm in ratione peccati, à ſuis cauſis non diſcrepent, ſi nulla ſaltē probabilis, lethalis noxæ ſuſpicio animum ſollicitū habuerit, uel ſi quæ fortè ſollicitum habebat, ea per ſacramentalem confeſsionem fuerit amota, nihil planè impedium, quò minus ipſo eodem die liceat rem diuinam peragere, uel corpori dominico communicare.

VIII.

Nihilominus ſi nulla ſacrificandi uel communicandi incubuerit neceſsitas, & nulla præterea, uel exigua deuotio ad Sacramenti inuitauerit ſuſceptionem, multò ſatius fuerit abſtinere, quàm tanta ſenſuum peregrinatione, & animi tepiditate, tantum hoſpitem excipere.

IX.

Quondam in quibuſdam Eccleſijs receptum legitur, ut feria quinta maioris hebdomadæ, inter cœnandum, in dominicæ cœnæ memoriam, Euchariſtia adminiſtraretur, nunc uerò conſuetudo iſthæc ubiq; apud Catholicos exoleuit, & in deſuetudinem abijt. Quare ſi quis modo poſt mediam noctem, à cibo & potu non fuerit ieiunus, non poteſt abſq; culpa, eo die Sacrificium offerre, uel altaris particeps fieri, niſi quandoq; propter grauioris ægritudinis periculum. Conc. Carth. 3. ca 29. & c. Sacra, de conſ. diſt. 1. D. Auguſt. epiſt. ad Ianua. & c. liquido, de conſecr. diſt. 2. Cōc. Trid.

 Et quemad-

X.

Et quemadmodum ob tanti Sacramenti uenerationem, ieiunium iuſta de cauſa, communionem antecedit, ita inter Sacramenti Euchariſtici participationem, & profani cibi ſumptionem, meritò nonnulla morula deberet intercedere, quamuis interim opus non ſit, ut iuxta antiquas Eccleſiæ ſanctiones, tres omnino horæ intercedant.

Clem. epiſt. 2. c. tribus de conſ. d. 2.

XI.

Pueris ante rationis uſuram, Euchariſtiæ Sacramentum exhiberi non debet, exhibitum tamen, ſuum in ipſis conſequeretur effectum, peccante nihilominus adminiſtro, adultis autem, ſi publici peccatores extiterint, ante manifeſtam pœnitentiam, niſi mortis diſcrimine urgeantur, neutiq̄ licet adminiſtrare.

Conc. Trid. Dionyſ. epiſt. ad Tim. Auguſt. c. 51 de eccleſ. dogmat. Cyprian. ſerm. de lapſ.

XII.

Atqui de amentibus, qui nullam unq̄ rationis lucem habuerunt, eadem planè eſt ratio, quæ de infantibus, qui uerò ratione aliquando ualuerunt, ſi mentis adhuc compotes, aliquam propenſi, ad hoc Sacramentum animi, ſignificationem dederunt, ijs, ſalua ſemper Sacramenti reuerentia, inculpatè exhiberi poteſt.

XIII.

Peccator occultus, publicè tamen, etiam extra neceſſitatem, à ſuo Parocho Euchariſtiam petens, nequaq̄ à communione debet repelli, ſi uerò petiuerit ab alieno, neq; ullum ex repulſa, publicæ offenſionis timeatur periculum, nihil uideo impedimenti, quo minus à Sacramento queat reijci.

c. ſicut Iudas, & c. non prohibeat. de conſe. ra. diſt. 2.

XIIII.

Nunq̄ fas eſt panem profanum Sacramenti loco, ad quodcunq; peccatum diſſimulandum, etiam obnixè et ſumma contentione id poſtulanti, porrigere, multo uerò minus dilectionis & unitatis ſymbolum, ad explorandum occultum alicuius peccatum, adminiſtrare.

c. hoc ſacramẽt. de conſ. diſt. 2.

XV.

Quamuis ex natura rei utilius & melius ſit, pio, fido, & reuerenti animo, Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipere, q̄ ex eadem pietate, fide et reuerentia, ab eiuſdem ſuſceptione abſtinere, omnes tamen & ſinguli, legitimam ætatem nacti, ex iuris diuini præſcripto aliquoties, ex eccleſiaſticæ ſanctione quotannis, nimirum circa dominicam reſurrectionem, ex rectæ deniq; rationis dictamine. & perpetua Eccleſiæ conſuetudine, quotieſcunq; in mortis anguſtijs uidebuntur conſtituti, tenentur idipſum ſuſcipere.

Ioan. 6. Luc. 22.

c. oĩs utriuſq; de pœnitent. & remiſſ. peccat.

Hæc

Digitized by Google

XVI.

Hæc autem Pontificia conſtitutio, nihil quicquam impedit, quò minus ſaluberrimum, & obuijs ulnis & animis complectendum ſit conſilium, crebriùs ad uberrimum hunc gratiarum omnium fontem recurrere, quamuis interim non eadem omnibus conueniat, aut etiam ſuadenda ſit communicandi frequentia.

XVII.

Nam licèt generatim loquendo utiliſſimum habeatur, octauo uel decimo quarto quoq; die, myſtico hoc cibo mentem reſocillare, non ideo tamen conſultum ſatis foret, hominibus planè agreſtibus, & in opere faciundo perpetuò occupatis, hanc communicandi legem præſcribere. Sunt hic ergo locorum, temporum, perſonarum & aliæ eius generis περιστάσεις diligenter expendendæ, & iuxta earum qualitatē, omnes conſilij rationes inſtituendæ.

XVIII.

Et ſi communionem ſub utraq; ſpecie, his, qui in fide et pace Eccleſiæ percipiunt, utilem exiſtere minimè inficiemur, tamen cum nihil minus ſub altera tantùm, quàm ſub utraq; ſimul percipiatur (eſt enim utrobiq; eadem omnino uis) & ob graues & iuſtas cauſas, Eccleſiæ Catholicæ (penes quam perpetuò ea poteſtas fuit, ut in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorū ſubſtantia, ea ſtatueret uel mutaret, quæ ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum etiam Sacramentorum uenerationi, pro temporum uarietate, magis expedire iudicaret) aliud hoc tempore uiſum ſit, & lata lege aliud iam decreuerit, & diu multumq; obſeruauerit, non poteſt fide integra affirmari, geminam Sacramenti ſpeciem diuinitùs eſſe præceptam, uel populo ad ſalutem neceſſariam.

Concil. Conſtanſ Seſſ. 13. Baſilienſ. Seſſ 30. Florent. Trident. Seſſ. 21.

XIX.

Fauent huic Eccleſiaſtico decreto, receptæq; iam olim conſuetudini, non modò ueteris legis umbræ, ubi pars tãtùm Sacrificij in uſum populi cedebat, ſed ipſæ etiam diuinæ Scripturæ, modò tamen non priuatum alicuius Erronis ſenſum, ſed communem Sanctorum patrum, ut pios filios decet, recipiamus interpretationem.

XX.

Qui, inquit Dominus, manducat hunc panem uiuet in æternum; iam uerò conſiſtere non poteſt, manducantem hunc panem, uiuere in æternum, niſi in illa manducatione, ſanguinem quoq; bibat, cum alio in locò diſertiſſimè pronunciet, Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis uitam in nobis.

Ioan. 6.

XXI.

Fuit quidem in primitiua Eccleſia uſus utriuſq; ſpeciei, hic tamen nunquam ita neceſſarius eſt cenſus, quin & Hieroſolymis, & alibi paßim, ſub altera tantum ſpecie adminiſtraretur, & erant (inquit Euangeliſta) perſeuerantes in communicatione & fractione panis. Act. 2.

XXII.

Quin & ipſe quoq; Redemptor noſter Chriſtus, tametſi in ultima cœna,
Luc. 24. Auguſt. *uenerabile hoc Sacramentum in panis & uini ſpeciebus inſtituiſſet, & quò*
Serm. 1. illum dei *ritum traderet ſacrificandi, Apoſtolis porrexiſſet, in die tamen reſurrectio-*
lib. 3. de conſen. *nis, duobus diſcipulis in Emaunte Caſtello alteram tantùm, ueluti iam tum*
Euang. c. 25. Theoph. in c. 24. Beda l. 6. in Lu. *exemplum laicæ communionis oſtendens, adminiſtrauit.*

XXIII.

Vnde ſi qui ſic Eccleſiæ conſuetudinem hic deſerunt, et authoritatem contemnunt, ut priuata authoritate calicem ſibi ſumant, non obſcurè hoc ipſo declarant, ſe non pacis eccleſiaſticæ, ut dictitare ſolent, eſſe ſtudioſos, ſed turbatores, & manifeſtos ſchiſmatum & errorum magiſtros: latent enim perniciosi quidam errores in hac priuata calicis uſurpatione: ſiquidem nonnulli eorum planè perſuaſum habent, Chriſtum in Euchariſtia adeſſe diuiſum, & tantùm exanime cadauer ſub ſpecie panis contineri, alij confingunt hic præceptum diuinum, alij deniq; aliud errori, & temeritati ſuæ, uelamen obtendere ſatagunt.

XXIIII.

Nec patrocinatur eorum hæreſi hæc Domini interminatio, Niſi manducaueritis carnem filij hominis & biberitis eius ſanguinem, non habebitis uitam in uobis, utcunq; tandem iuxtà uarias S. Patrum interpretationes intelligatur: nam ut maximè ſtatuatur, uerba hæc de ſacramentali manducatione exponenda eſſe (id quod ultrò damus) nulla tamen hic calicis fit mentio, neq; ullus omnino præſtituitur ſumendi modus. Ioan. 6.

XXV.

Imò uerò toto illo capite uix aliud ullum Domini extat præceptũ, quàm hoc unum, operamini cibum, qui non perit, & explicans quis nam ille eſſet cibus, mox ſubdit, quem filius hominis dabit uobis, & quid filius hominis eſſet daturus exponens, ſubijcit hæc uerba, panis quem ego dabo caro mea eſt.

XXVI.

Sed neq; uerba iſthæc cœnæ, Bibite ex hoc omnes, quicquam omnino ca-
Matt. 14. *tholicæ aduerſantur ueritati, cum ea Apoſtolos, qui tunc præſentes aderant*
 potiſsimum

Digitized by Google

potiſſimùm concernerent, ſicut & illa quoq;, hoc facite in meam commemorationem: unde etiam omnes eadem planè noctè, ex eodem bibiſſe, S. Marcus facit conteſtatum.

XXVII.

Quòd ſi aduerſarij uim in τῷ omnes facientes, ad omnes omnino homines mandatum Chriſti pertinere contendant, neſcio equidem qua fronte, præter Chriſtianorum infantes, Iudæos & paganos, ab Eucharistia ſemoueant, nam τὸ omnes uniuerſale, hos omnes & ſingulos, ſuo ambitu complectitur.

XXVIII.

Concludimus ergo Chriſtianum et legitimum communicandi ritum, extra Sacrificium Miſſæ, eum eſſe, quemcunq; Eccleſia Catholica, cui teſte Aurelio Auguſt. Dominus locum hunc integrum relictum uoluit, conſtituerit, ſiue id fiat ſub altera tantùm, ſiue etiam ſub utraq;. Nam uarijs temporibus, uarios hac in parte ritus & modos obſeruaſſe comperitur, & in poſterum nouis ſubinde cauſis exorientibus, ſeruare fortaſſis cogetur.

XXIX.

Chriſtus in ultima cœna non ſolùm Sacramentum hoc inſtituit, ſed ſuum etiam corpus & ſanguinem, ſub eodem Sacramento ſumpſit, et Apoſtolis, inter quos etiam Iudas fuiſſe creditur, ſumendum tradidit. Matth. 26. c. nec Moyſes, & c. ſicut Iudas. de conſe: diſt. 2.

XXX.

Cæterùm corpus et ſanguis, quæ tunc tradebat, quod nec dum mortuus et reſuſcitatus, carnem adhuc geſtaret mortalem, in ſe quidem patibilia & doloribus erant obnoxia, impatibili tamen modo ſub ſpeciebus continebantur, nunc uerò ad immortalitatem reſuſcitatus, et impatibilis exiſtit in ſe, et modo nihilominus ſumitur impatibili. Rom. 6.

XXXI.

Huius tanti Myſterij conſecratio, non ad quoſuis Chriſtianos, ſed ad ſolos ſacerdotes, per Pontificeam manuum impoſitionem, in Eccleſia Catholica ritè ordinatos ſpectat, nec refert boni ne ſint an mali. Nam & improbi & degradati, & ſuſpenſi, & quocunq; eccleſiaſtico impedimento irretiti, quod ſacerdotij poteſtatem perpetuò retineant inconcuſſam, poſſunt, ſi uelint conficere, quamuis non abſq; ingenti ſacrilegio. Math. 26. Luc. 22. Conc: Flor: Trid.

XXXII.

Nec ſolùm unus unam, ſed etiam plures uerba formalia ſimul proferentes, unam eandemq; materiam poſſunt conficere, id quod etiam in pleriſq; locis, in ſacerdotum ordinatione, iam olim receptum licitè uſurpatur.

uſurpatur. Conſultò tamen monentur, ne ſinguli per ſe, ſed ſimul omnes cum Pontifice celebrante, et uoce quodammodo præeunte, proponant conſecrare.

XXXIII.

c. peracta. c. comperimus. c. relatū de conſec. 2. diſt. 2

Obligantur autem ſacerdotes ſacris operantes, utranq; ſpeciem conſecrare, & conſecratam ſumere, niſi forſan eiuſmodi aliqua ſpecies ſeſe offerret, quæ abſq; horrore recipi non poſſet, nihilominus ſi alteram tantùm conſecrarent, eſſet uerum & perfectum, in efficiendo, Sacramentum, myſterium tamen cruentæ illius oblationis, minus perfectè, altera tantum ſpecie exprimeretur.

XXXIIII.

Diſpenſatio huius Sacramenti, ex officio pertinet ad ſolos ſacerdotes, non tamen ad quoſuis, ſed ad eos tantùm, qui curam habent animarū: Antiſtes tamen, non ſolum ſimplici ſacerdoti, ſed ordini etiam inferiori poſſet committere.

XXXV.

Conc. Flor. Trid. c. peruenit de conſec. diſt. 2.

Etenim ſeculis aliquot retrò actis, non ſolum ſanguinis, uerumetiam corporis dominici diſpenſatio, crebriùs tamē ſanguinis, Diaconis concedebatur. Nunc uerò, quòd Eccleſia ſacerdotum copia abundet, priſcum illud Diaconorum miniſterium, nullum ferè, apud ſyncerè Catholicos, retinuit uſum, poſſet nihilominus, ſi temporum ratio pateretur, denuò inſtaurari, & in priſtinum locum reſtitui.

DE SACRIFICIO MISSÆ Theſis.

I.

Conc. Trid. Seſs. 22. c. 1. Pſal. 109. Heb. 7.

QVoniamquidem in priori Teſtamento, propter Leuitici ſacerdotij imbecillitatem, perfectio nulla erat, oportuit ſacerdotem alium ſecundum ordinem Melchiſedech ſurgere, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui poſſet omnes, quotquot ſanctificandi eſſent, conſummare, et ad perfectum adducere.

II.

Conc. Trid. ibid. Math. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

Is igitur Deus & Dominus noſter, etiamſi ſemetipſum ſemel in ara crucis in holocauſtum, & odorem ſuauitatis, Deo & Patri obtuliſſet: tamen quia ſacerdotium eius, per mortem eius extingui non debebat, in nouiſſima cœna, corpus ſuum & ſanguinem myſticis uerbis conſecrata, ſub ſpeciebus panis & uini, æterno Patri obtulit, & ſub earundem rerum Symbolis Apoſtolis,

quos

quos tunc noui Teſtamenti ſacerdotes conſtituebat, ut ſumerent tradidit: & iſdem, eorumq; in ſacerdotio ſucceſſoribus, ut offerrent præcepit in hæc uerba: Hoc facite in meam commemorationem, *ſicut uniuerſa Orthodoxis hunc locũ ſemper intellexit, et uſus Eccleſiæ iam inde à tempore Apoſtolorum inchoatus, et citra intermißionem, ad hanc noſtram ætatem usq; propagatus, perpetuò confirmauit.*

c. Iacob. de conſ. d. 1. Synod. 6. can. 32. epiſt. eccleſiæ Athan.

III.

Inſtituit autem Pontifex noſter ſacroſanctum hoc, & auguſtißimum Myſterium, non ideo ſolum, quò ſemetipſum quotidie miniſterio ſacerdotum offerens, immortalem ſe ſacerdotem, ſecundum ordinem Melchiſedech declararet, uerum etiam, ut ſponſa eius unicè dilecta Eccleſia Catholica haberet, quò cruentũ illud ſemel in cruce peractum, iugi memoria recoleret, illiusq; uirtutem, in remißionem eorum, quæ quotidie committuntur peccatorum, in ſeculi huius pelago fluctuantibus, applicare poſſet.

Conc. Trid. ibid. Gen. 14. Heb. 7. Pſal. 109.

IIII.

Et hæc quidem eſt munda illa oblatio, quam Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco offerendum prædixit: Hoc iuge illud Sacrificiũ, quod Abominatione in templo Dei conſtituta, è medio tollendum Propheta Daniel uaticinatur: hæc demq; illa eſt hoſtia, quæ per uarias Sacrificiorũ naturæ & Moſaicæ legis ſimilitudines, adumbrata, bona omnia, per illa ſignificata, ueluti illorum omniũ conſumatio & perfectio, uberrimè complectitur.

Conc. Trid. ibid. Malach. 1. Dan. 9. & 12. Math. 24. Mar. 13. Luc. 21. Gen. 14. Leu. 23. Exod. 15. Pſ. 39.

V.

Quoniam uerò in tremendo iſto Myſterio, idem ille Chriſtus continetur & immolatur, qui in ara crucis ſemel ſeipſum cruentè obtulit, manifeſtũ fit, cœleſtem hanc ſanctißimi Sacrificij oblationem, nõ ſolùm eſſe laudis aut gratiarum actionis, aut nudã tantùm cruentæ illius oblationis cõmemorationem, ſed uerè propitiatoriam & expiatoriam.

Conc. Trid. c. 2. ibid. D. Auguſt. ad Prof. Ambr. in epiſt. ad Heb. c. ſemel immolatus, & c. in Chriſto, de conſ. diſt. 2.

VI.

Huius quippe Sacrificij immolatione Deus Opt: Max: placatus, non modò gratiam, et pœnitentiæ donum largitur, ſed ingentia etiam peccata nonnunq̃ dimittit. Vna enim et eadem, ut modo dicebamus, eſt hoſtia, idemq; nunc offerens, qui ſe tunc obtulit in cruce, ſola offerendi ratione diuerſa.

Conc. Flor. Trid. c. 2. eiuſdem ſeſs. 22. & Math. 26. Heb. 5. Alex. ep. ad o[illegible] c. cũ omne c. iteratur. de conſ. d. 2. Damaſ. 4. c. 14.

VII.

Hic etenim incruento modo immolatur & impatibili, ibi cruento & paſſibili: rurſum hic ſe per ſuos uicarios & adminiſtros, & id quidem crebriùs, ibi per ſemetipſum ſemel tantùm introiuit in Sanctaſanctorum æterna

Cyp. ſerm. de cœna Domini. Orig. hom. 13. in Leuit. Amb. lib. 1. offic. c. 47. Marc. epiſt. ad Baſ.

redemptione inuenta, hic deniq; redemptionis precium, perpeſſione Domini noſtri comparatum, applicatur, ibi uerò quod hic applicari poſſet, morte autoris uitæ quærebatur.

VIII.

Cõc.Trid.ſeſ.22. *Vnde ſi ad amuſſim Theologicam loquendam foret, multò ſanè rectius & uerius diceretur, meritum crucis quondam partũ et acquiſitum, per hoc Sacrificium in nos transfundi, quàm nouum aliquem meritorum theſaurarum, hic denuò conflari.*

IX.

Quod ſi iſta theoria μισολειτούργοις *noſtris in mentem aliquando ueniſſet, non tot, opinor, ſacrilegis dicterijs ſacroſanctam* λειτουργίαν *proſcidiſſent, neq; immerentes Catholicos, quaſi nouis quibuſdam commentis, Chriſti meritum & ſacerdotium obſcurare contendant, tot mendacijs & contumelijs oneraſſent, ſed ſummum hoc Chriſti beneficium, ſicut Baptiſmum & alia id genus Sacramenta, ſummis nobiſcum laudibus atq; præconijs extuliſſent & celebraſſent.*

X.

Ex his quoq; palam euadit, tametſi incruentum hoc tremendumq́; Myſterium, Coloſ. 2. Mat.26. Luc:22. Mar:14. 1.Cor:11. *Chriſtum Dominum noſtrum inexhauſtum utiq; totius gratiæ & ſapientiæ fontem, uerè, realiter & ſubſtantialiter contineat, non ideo tamen infinitum hic meritorium, uel ſatisfactionum cumulum procreare, ſed ſuis cancellis circumſcriptum, & eius arbitrio, qui omnia in numero, pondere &* Sap: 11. *menſura fecit definitum, quemadmodum et ipſa quoq; Eucharistia, licèt reali & ſubſtantiali Chriſti præſentia, inter omnia Sacramenta inſigniter ſit nobilitata, non infinitè tamen, ſed finitè operatur.*

XI.

Conficitur hinc etiam hoc impollutum Miſſæ Sacrificiũ pro pluribus oblatum, minus prodeſſe ſingulis, q̃ ſingulis per ſe, aut etiam paucioribus communicatum. Cùm enim uirtus eius undequaq;, & ex parte offerentium, & ex parte nihilominus rei oblatæ, ad modũ paulò ante explicatum, finita certiſq; limitibus ſit circumcluſa, & omne finitum in partes diſſectum, neceſſariò minus fiat, amentiæ eſſet tueri uelle, nihil omnino referre, pro pluribus ne Miſſam celebres, an pro paucioribus.

XII.

Nec obſtat huic ſententiæ D. Hieron. alicubi tradere, Pſalmum pro pluribus recitatum, tantundem conferre ſingulis, quantum ſi præciſe pro uno quolibet ſeorſim recitaretur. c. non mediocriter, de conſecr.d.5. *Loquitur enim ibi de merito, quòd in alium transfundi non poteſt, non de ſatisfactione, quæ alteri communicari ſolet: utrunq; tamen horum eſt finitum, & utriuslibet pars ſuo toto minor eſt.*

Vnde

XIII.

Vnde ſi qui Sacerdotes,uni alicui operam ſuam in ſolidum addixerunt, non poſſunt ij,ſalua conſcientia et iuris æquitate,pluribus ſimul facere ſatis, niſi forſan id ipſum,quod nomine ſtipendij ſuſcipiunt,tantæ foret tenuitatis, ut inde honeſtè,ſecundum ſtatum ſuum uitam ſuſtentare non ualerent.

XIIII.

At uerò licet ſanctißimæ huius oblationis donum, ex opere (quod aiunt) operato proueniens,in plures diſtractum partes,imminutionem neceſſariò patiatur,ex parte tamen offerentium,quò plures & feruentiores ſimul offerunt,uel Sacrificio Miſſæ aßiſtunt,eò hoc donum plura ſemper et maiora capit incrementa.

XV.

Sed neq; ex parte rei oblatæ,contingit illud decrementum,niſi in eodem tantum ordine. Conſtituunt enim Theologi uirtutis Sacrificij tres omnino partes,& quidem earum primam uendicat ſibi Eccleſia,toti orbi Chriſtiano applicandam, alteram Sacerdos Sacrificium offerens, poſtrema ſacrificanti relinquitur libera, quam proinde communicare poteſt & applicare, cuicunq; uiſum fuerit.

XVI.

Iam uerò ſiue prima multis cõmunis fiat,ſiue paucis,per hoc nihil quicq̃ detrimenti accedit ſecundæ uel tertiæ: è diuerſo ſectio tertiæ,& imminutio, nihil damni infert primæ uel ſecundæ, & idem planè ſtatuendum eſt de ſecunda,in ordine ad primam & poſtremam.

XVII.

Ad hæc licet unum omnino idemq; ſanctificationis principium,in Eucha=
riſtiæ Sacramento,& in Miſſæ Sacrificio operetur, nempe Chriſtus Domi=
nus noſter,uerè et corporaliter utrobiq; præſens,non ideo tamen eadem utri=
uſq; eſt ratio. Siquidem Eucharìſtia, ut reliqua Sacramenta,& aliæ quæ=
cunq; honeſtæ actiones (quæ & ipſæ Sacrificij appellationem nonnunquam Pſal. 50.
etiam ſortiuntur)tantùm proſunt ſumenti et operanti, Sacrificium uerò iſt= Rom.12. Sap.3.
huc,non modò fructuoſum eſt ipſi ſacrificanti & offerenti, ſed ijs etiam,pro Heb.13.
quibus quocunq; modo offertur.

XVIII.

Offertur autem non modò pro fidelium uiuorum peccatis,pœnis,ſatis fa= Cõc.Trid:ſeſ.22. Mat:26. Heb.5.
ctionibus, & alijs quibuſcunq; neceßitatibus, etiam temporareis, uerùm c.cũ omne.c.itera=
etiam iuxta Apoſtolicam traditionem,et perpetuã Eccleſiæ conſuetudinem, tur.c.ſi quotieſ=cunq; de cõſ.diſ.2

Damaſc. lib. 4. c. 14. Martial. epiſtola ad Burdagal. c. 3. *pro defunctis in Chriſto, nondum tamen ad plenum perpurgatis, hæc tamen omnia nonnulla cum diſcrimine.*

XIX.

Quandoquidem pœnas proximè, citra ullum medium, & propriæ uoluntatis actum, remittit. peccata uerò neutro modo: rurſum bona ſpiritalia impetrat ex condigno, temporaria uero tantùm ex congruo: ea enim ſub meritum condigni propriè non cadunt: demum uiuis prodeſt ex æquo, & ad meritum & ad ſatisfactionem, defunctis uerò tantùm ualet ad ſatisfactionē, non etiam ad meritum: ſunt enim illi extra merentium prouinciam.

XX.

Prodeſt autem ijs, non ſolum ratione Sacrificij, ſed etiam precum et orationum, pro eorũ liberatione, inter celebrandum, profuſarum, quæ etiam, ſi funebres fuerint, eò maioris exiſtunt energiæ. Huiuſmodi enim non ſolum ſatisfaciendi uim habent, ſed etiam impetrandi, reliquæ propriè non impetrant, cum nihil petant. Quare ſi quis funebre ſacrum ſe recepiſſet facturum, non faceret ſuæ is promiſſioni ſatis, aliud offerens.

XXI.

Conc. Trid. c. 3. eiuſd. Seſſ. 22. *Quamuis in honorem & memoriã Sanctorum, nonnullas interdum Miſſas Eccleſia celebrare conſueuerit, non tamen illis, per hoc Sacrificium offerre proponit, ſed ſoli Deo, qui illos ſua gratia cumulauit in terris, & gloria coronat in cœlis.*

XXII.

Conc. Trid. ibid. *Vnde neq; ſacerdotes dicere ſolent, offero tibi Petre uel Paule Sacrificiũ, ſed Deo, de illorum uictorijs gratias agentes, eorum patrocinia implorant, ut ipſi nimirum, pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorũ memoriam facimus in terris.*

XXIII.

Conc. Trid. eiuſd. Seſſ. 22. *Cæterùm cum ſancta ſanctè adminiſtrari conueniat, & myſterium hoc omnium ſit ſanctiſſimum et auguſtiſſimum, conuenientiſſima ratione Eccleſia Catholica, quò ſingula maiori cum reuerentia & maieſtate peragantur, ſacrum Canonem, multis ante ſeculis receptum, & ſolenniter uſurpatum, in Miſſarum celebratione adhibet.*

XXIIII.

Conc. Trid. ibid. *Eſt autem hic Miſſæ Canon adeo purus, adeoq; ab omni errore & ſuperſtitione alienus, ut nihil omnino in eo contineatur, uel reperiatur, quod non ſanctitatem & maximam quandam pietatem redoleat, mentesq; offerentium in Deum erigat, quippe qui ex ignitis Domini noſtri uerbis, Apoſtolorum traditionibus, & pijs Pontificum inſtitutionibus, totus compoſitus ſit atq; conflatus.*

Rurſum

XXV.

Rurſum cùm ea hominum ſit natura, ut non facile ſine admiraculis exte- rioribus, ad rerum diuinarum meditationem queat ſuſtolli, ob hoc pia mater Eccleſia, quò hac quoq; in parte filijs ſuis conſultum foret, inſtituit ne una omnia, eademq; uocis moderatione, ſed pro rerum, quæ in Sacrificio occur- rum uarietate, quædam recitentur ſubmiſſiùs, alia rurſus proferantur cla- riùs & expreſſiùs. Concil. Trid. c. 5 euſd. Seſſ.

XXVI.

Quin alias etiam cæremonias & ritus, utpote myſticas benedictiones, lu- minaria, thymiamata, ueſtes ſacras, et alia id genus pleraq;, quò maieſtas tan tæ ho[?]iæ commendetur, & fidelium mentes, per hæc uiſibilia religionis & pietatis ſigna, ad rerum altiſſimarum, quæ hic tractantur, theoriam exciten tur, ex Apoſtolica doctrina atq; traditione, publicè adhibet, & ab omnibus ſacris operantibus adhiberi curat. Conc. Trid. ibid; Clem. epiſt. 2. Conc. Epheſ. epiſ. ad Neſtor.

XXVII.

Optandum ſanè foret in Domino, ut, quotieſcunq; ſanctæ Myſteriorum conſecrationes peraguntur, fideles aſtantes, non ſolùm ſpiritali affectu, ſed etiam ſacramentali Euchariſtiæ perceptione, communicarent, quò hac ra- tione uberior ad eos ſanctiſſimæ huius oblationis fructus peruenire poſſet. Conc. Trid. c. 6. euſd. Seſſ: 22.

XXVIII.

Veruntamen ſi id ſemper fieri commodè non poteſt, non ideo tamen Miſ- ſæ illæ, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter commūnicat, ueluti illicitæ ſunt damnandæ, ſiquidē illæ ipſæ quoq; communes cenſeri debent, tum quòd in ijs populus ſpiritaliter communicet, tum maximè, quod à publico mini- ſtro, non pro ſe tantùm, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur. Conc. Trid. ibid.

XXIX.

Tametſi celebratio uenerandorum Myſteriorum magnam in ſe contineat populi fidelis eruditionem, non tamen ſatis conſultò fieret, ut uulgari paſſim ſermone Miſſa celebraretur, magnum tamen eſſet operæprecium, retento ubiq; cuiusq; Eccleſiæ antiquo & approbato ritu, ut ſinguli paſtores & cu- ram animarum gerentes, frequenter inter Miſſarum ſolennia, diebus præ- ſertim dominicis & feſtis, aliquid eorum, quæ in Miſſa leguntur per ſe, aut per alios, ad ſimplicium ouicularum captum, explanarent. Conc: Trid: c. 28 euſd: Seſs 22.

XXX.

Sunt autem diuini huius Myſterij partes, non ſolum conſecratio utriusq; ſpeciei, ſed etiam oblatio, fractio et ſumptio, quamuis interim eſſentialis Sa- crificij ratio, in ſola conſecratione conſiſtere uideatur. Hic.n. Chriſtus uerè ſacramentaliter immolatur. c. Triniatis de conſ. d. 2.

XXXI.

At uerò licèt oblatio & ſumptio,non ita de intrinſeca Sacrificij ratione exiſtant, ſicut conſecratio,non ideo tamen partes non ſunt,habent enim manifeſtum Chriſti Domini noſtri exemplum,et præceptum: is etenim in nouiſſima illa cœna, non ſolùm obtulit et conſummauit,ſed etiam in ſui memoriam offerri & conſummari præcepit.

Luc: 22.

XXXII.

Orig:Hom:ſupra Nu:lſid:1.offi. Eccleſ.c.10.Synod:6.cā:32 Dionyſ.c.7. Eccleſ: Hierarch:Conc: Vaſ.c.5.Teleſp: Epiſt:7.Conc.Tolet:4.can.12.Tolet.5.c.2.Liturg.Iacob.Baſil.Chryſ. Vigil. ad Euth.c.5. Damaſ. in uit.Gelaſ:de conſec.d.5.c.nunquid,conc.Laod.c.19.Chryſ.Ser.3.in epiſt.ad Hebr.Hom.38.in Matth.

Cætera,quæ præter hæc ſacræ Liturgiæ acceſſerunt,quantumlibet ab Apoſtolis,& eorum ſucceſſoribus ſint orta, & continua traditione & ſucceſſione,ad nos uſq; propagata ad integritatem tamen Sacrificij non faciunt, ſed tantùm ad eiuſdem Sacrificij ſolennitatem & maieſtatem.

XXXIII.

c. Cōſecrationem c.tabernaculum, c.permittimus,c. ſicut,c.miſſ.de conſec.d.1.

Deberet antem ſacroſanctum hoc Myſterium,non in priuatis ædibus,aut prophanis locis, niſi grauis aliqua cauſa eiuſmodi quippiam efflagitaret, offerri, ſed tantùm in ædibus ſacris,uel in Oratorijs Pōtificia benedictione, in hunc uſum deſtinatis & conſecratis. Verùm ubicunq; tandem offeratur, nunquam abſq; ara ſacra, & reliquis ad ſacrificandum neceſſarijs offerri debet.

XXXIIII.

c.Eccleſiarum,c. nullus,c.hic ergo, de conſec.diſt. 1. Clem.epiſt.2.et 3

3.Reg 5.

Et quamuis dubium ferè nullum ſit, per Eccleſiaſticas illas & receptas olim benedictiones, nullam ſanctitatē rebus ſenſu carentibus accedere, quæ actu illis inhæreat,non ideo tamen incaſſum adhibentur. Acquirunt enim per huiuſmodi conſecrationes,diuinam quandam uirtutē,peculiari ratione extrinſecus aſſiſtentem,ita ut cæteris exæquatis,diuina beneficia,& alia quæcunq; piè petita, facilius, decentius atq; commodius, hic impetrentur, quàm ubilibet alibi. Non enim minoris energiæ eſt oratio & benedictio Eccleſiæ Catholicæ, quàm Synagogæ Iudaicæ.

XXXV.

c.altaria ſi non, & c.altaria placuit de conſ:d.1.

c eccleſiis,& c.eccleſiam in qua, de conſ:d.1.

Quemadmodum autem diuini nominis inuocatione, & myſtica inunctione & benedictione,loca quædam, ad modum iam expoſitum,ſanctificantur, ita è diuerſo hominum malitia & iniquitate, ſanctitatem ſuam,& diuinam illam aſſiſtentiam,hactenus nonnunquam amittunt, quatenus abſq; peccato, niſi denuò reconcilientur,in ijs diuina Myſteria,non liceat celebrare: Caſus autem, quibus ſecundum Eccleſiaſtica iura, ſacra profanantur,uarij ſunt, nullus tamen iſtorum omnium,niſi ſit uoluntarius & manifeſtus,ullam inducit profanationem.

Quemadmodum

XXXVI.

Quemadmodum omnes & ſinguli, qui Chriſti nomine appellantur, (niſi legitimum habuerint impedimentum) ſtatis temporibus obligantur Euchariſtiæ Sacramentum percipere, ita omnes quoq; & ſingulos ſacerdotes, cuiuſcunq; tandem ordinis uel profeßionis cenſeamur, oportet interdum altaris Sacrificium offerrre, neq; ualent abſq; graui Dei, & hominum offenſione, à tam ſancto officio perpetuò abſtinere, ſicut nec crebrius uno eodemq; die, aut poſt meridiem, tametſi olim ieiuniorum tempore ſolenne id fuerit, ſacris operam dare. c. omnis utriuſq; de pœn. & peccat. remiſſ. Luc: 22. 1. Cor: 11. c. ſolent, & c. ſufficit de conſ. d. 1.

XXXVII.

Non eſt crimini uertendum, ſi quis extra Parochiam, uel ſcelerati alicuius ſacerdotis, modo nominatim ab Eccleſia non fuerit præciſus, uel ob iniurioſam perſonæ eccleſiaſticæ percußionem, anathematis uinculo irretitus, ſacrum audiat, uel ab ijs, qui poteſtatem habent adminiſtrandi, Sacramenta percipiat. Conc: Conſtans

XXXVIII.

In Eccleſiis Cathedralibus, Collegiatis & Conuentualibus, ſacro paraſceues die, quo incruentum hoc Sacrificium offerri non ſolet, ſecluſo, in ſpiritalem fidelium conſolationem, et in pium animarum ſuffragium in Chriſto dormientium, ſanctißimum hoc Myſterium quotidie deberet immolari, in alijs uerò, pro cenſuum Eccleſiaſticorum, & aliarum obligationum ratione & qualitate.

Omnia ſub cenſura Orthodoxorum rectius ſentientium.

LAVS DEO.

ζωτικὴ ἐστὶ μὲν μοῦ ἡ σὰρξ, καὶ ἐτήτυμον εἶδας.
καὶ τοὐμὸν αἷμ' ἔφυ πανατρεκῶς πόσις.
ὅστις ἄρ' ἡμετέρης σαρκός τε καὶ αἵματος ἀνὴρ
γεύσαιτο, αὖ Θεῷ ὁμόζυγος μένει.

PRAESIDE R. P. THEODORO PELTANO DOCT. *Theolog. & ordinario Profeſſore, ad has, de Sacramento Euchariſtiæ & Sacrificio Miſſæ Theſes, reſpondebit D. Sebaſtianus Faber, Artium & Philoſophiæ Magiſter, & SS. Theologiæ Baccalaureus*

Errata ſic corrige. p. 1. The. 2. lege uini, 15. quæ codē, 31. commune, p. 2. The. 1. importunos, 3. demum, 20. pronunciet, p. 3. The. 25. adminiculis.